

Bloedzuigers; kleine doktertjes met een biologische apotheek

OLDEBERKOOP – Steeds vaker worden in Nederland bloedzuigers ingezet bij paarden met problemen. De kleine glibberige beestjes roepen bij veel mensen misschien negatieve reacties op, maar ze kunnen in werkelijkheid wonderen verrichten. Huidaan- doeningen zoals mok en schimmel verminderen of verdwijnen, artrose en stijfheid nemen af en ook hoefbevangen paarden kunnen er enorm bij gebaat zijn. Martsje Bergsma behandelt al enkele jaren paarden met bloedzuigers en ziet deze hirudotherapie als de kroon op de alternatieve geneeskunde.

door Dinette Neuteboom

Bloedzuigers zijn familie van de regenwormen. De familienaam is Hirudinea. Van de ongeveer zeventienhonderd bloedzuigersoorten zijn er slechts drie geschikt voor medicinaal gebruik. De medicinale soorten worden speciaal geïmporteerd en gekweekt door gecertificeerde kwekerijen. Bij onze oosterburen en in veel andere landen is bloedzuigertherapie een geaccepteerde reguliere therapie die in ziekenhuizen en klinieken wordt toegepast bij mensen en dieren. De bloedzuiger is daar een officieel medisch product.

Speeksel

Maar wat doen die glibberige beestjes dan precies? “Zodra de bloedzuigers op het paardenlichaam geplaatst zijn, zullen ze zich vastbijten en voeden met het bloed van het paard. Bij dat proces geven ze speeksel af en dat is wat ze zo bijzonder maakt. In hun speeksel zitten namelijk meer dan tachtig werkzame stoffen die een positieve invloed hebben op allerlei systemen in het lichaam. Zo is het

onder andere ontstekingsremmend, bloeddruk- en hormoonregulerend, bloedverdunnend, pijnstillend, antibacterieel en slijmoplossend. Daarnaast worden het immuunsysteem en de aanmaak van gewrichtsvloeistof gestimuleerd en verbetert het de prikkeloverdracht tussen de zenuwen”, legt Martsje Bergsma uit.

“Door de unieke combinatie van al deze verschillende stoffen treedt vaak verrassend snel verbetering van de klachten op. Afvalstoffen worden afgevoerd, het immuunsysteem wordt geactiveerd, de lymfatische en capillaire doorstroming verbetert en de paarden krijgen meer energie. Pijnklachten nemen vaak sterk af of verdwijnen volledig. Bloedzuigers zijn echt biologische apotheekjes”, vertelt Bergsma over de diertjes waarvan de afgegeven stoffen niet door farmaceuten zijn na te maken.

80-90% reageert positief

Bergsma is razend enthousiast over de bloedzuigers en heeft al veel paarden behandeld die positief gereageerd hebben. “Het zal niet bij elk paard werken, maar mijn

ervaring is dat ongeveer tachtig a negentig procent van de paarden positief reageert op een behandeling. Ik ben echt diep onder de indruk en overtuigd van die beestjes. Van de behandelde paarden met artrose is tachtig procent aanzienlijk verbeterd. Behandelde piephakken zijn weg of 75 procent kleiner geworden. En het grote voordeel vind ik dat het natuurlijk is en niet chemisch. Het werkt op zoveel systemen in het lichaam en het doet zoveel bijzonders voor het gehele functioneren van het paard dat ik denk dat het misschien wel alles omvattend is, omdat de stoffen die de bloedzuiger afgeeft het zelfgezend vermogen van het lichaam enorm stimuleren”, aldus Bergsma. De Grand Prix-dressuuramazone en instructrice uit Oldeberkoop doet ook sportmassage en lymfedrainage bij paarden, maar is van mening dat hirudotherapie een toegevoegde waarde heeft. “Ik zeg weleens dat mijn handen met een massage niet voor elkaar kunnen krijgen wat bloedzuigers wel teweeg kunnen brengen. Het is vooral heel mooi als combinatie. Paarden worden over het algemeen heel ontspannen gedurende een behandeling met bloedzuigers en ik voeg daar dan lymfedrainage aan toe om het lymfesysteem nog meer te stimuleren.”

Bergsma's ervaringen worden ondersteund door een uitgebreid wetenschappelijk onderzoek dat in 2008 en 2009 in Duitsland is gedaan naar de medicinale inzet van bloedzuigers bij hoefbevangenheid. Bij 57 hoefbevangen paarden en pony's werd onderzocht wat het effect was van de toepassing van medicinale bloedzuigers. De resultaten lieten zien dat het gebruik van bloedzuigers bij de behandeling van hoefbevangenheid een zinvolle maatregel is, vooral bij de acute aandoening. In 84% van de gevallen was er een verbetering van de klinische symptomen waarneembaar na toepassing van hirudotherapie.

Genezende werking vaak onmiddellijk

Een behandeling met bloedzuigers vergt tijd en geduld. “Voordat ik een paard zie, heb ik eigenlijk al een heleboel dingen doorgesproken. Dus dan weet ik wat er aan de hand is, maar dan heb ik ook al een indruk van het management en het voerbeleid van dat paard omdat heel veel klachten daar ook mee te maken kunnen hebben. Als het een vrij specifieke aandoening is, zoals mok, een hematome bloeditstorting of galletjes, dan plaats ik de bloedzuigers lokaal, dus op de plek waar het speeksel vooral in moet werken. Bijna altijd plaats ik er tevens een paar systemisch op de lymfeklieren om het lichaam te helpen alle afvalstoffen op te ruimen. Afhankelijk van hoe groot ze zijn en hoe snel ze kunnen bijten zijn ze een half uur tot een uur aan het zuigen. Als ze klaar zijn, laten ze uiteindelijk zelf los”, legt Bergsma uit.

“De kleine beetplek wordt door het stofje Calin opgehouden waar-

In het speeksel van bloedzuigers zitten meer dan tachtig werkzame stoffen die een positieve invloed hebben op allerlei systemen in het lichaam. Op de foto een mokbehandeling met bloedzuigers. Deze mok was met twee behandelingen weg. FOTO'S ARCHIEF MARTSJE BERGSMA

door de gewenste na-bloeding tot wel twaalf uur kan duren. Daardoor worden nog meer afvalstoffen afgevoerd en gezond bloed aangevoerd. De genezende werking treedt vaak onmiddellijk na de behandeling op en blijft vaak maandenlang aanhouden. Vaak heeft een paard direct na de behandeling minder pijn en stijfheid is over het algemeen ook direct na de behandeling weg, maar afname van piephakken en galletjes kan soms pas na een paar dagen of weken optreden.” Negatieve bijwerkingen na een behandeling heeft Bergsma nog niet meegemaakt. “Paardenbenen zijn erg gevoelig, dus soms vin-

den paarden het niet fijn als we daar een bloedzuiger plaatsen. Ik houd de bloedzuigers dan op hun plek door ze in een sok te plaatsen. Als de bloedzuigers zich eenmaal vastgebeten hebben, ontspannen de meeste paarden direct. Het risico op wondinfectie en allergische reacties is heel klein. De medicinale bloedzuigers waar alle goede hirudotherapeuten mee werken komen allemaal uit gecertificeerde kwekerijen waar volgens strenge kwaliteitsnormen wordt gewerkt. De diertjes mogen ook maar één keer gebruikt worden om infectie van andere paarden te voorkomen.”

De FEI en bloedzuigers

Hirudotherapie is één van de oudste behandelmethodes voor mens en dier die al lang voor het begin van onze jaartelling veelvuldig werd toegepast. Er zijn gevallen bekend van kreupel vee of dieren met pijnlijke gewrichten of verwondingen die wateren opzochten waar bloedzuigers leefden. Vervolgens bleven ze in het water en lieten ze zich geduldig bijten.

Maar wat vindt de FEI eigenlijk van hirudotherapie? We vroegen het ze en kregen het volgende antwoord: “Het gebruik van bloedzuigers bij paarden is niet verboden door de FEI. Hoewel hirudine een stof is die door bloedzuigers wordt geproduceerd, is het ook een zeer krachtig antistollingsmiddel. Hirudine staat niet op de FEI-lijst van verboden middelen voor paarden, maar kan in zijn werking worden beschouwd als gelijkwaardig aan de wel vermelde anticoagulantia (antistollingsmiddelen, red.), die verkrijgbaar zijn als geneesmiddelen. Voor de zekerheid moet het gebruik van bloedzuigers op een paard dat deel gaat nemen aan een FEI-evenement (binnen een paar dagen tot een paar weken, hiervan zijn geen gegevens beschikbaar) worden vermeden.”

“Ik zeg weleens dat mijn handen met een massage niet voor elkaar kunnen krijgen wat bloedzuigers wel teweeg kunnen brengen”, aldus Martsje Bergsma, die al enkele jaren paarden behandelt met bloedzuigers en deze hirudotherapie ziet als de kroon op de alternatieve geneeskunde.

Hoe werkt een bloedzuiger?

De meeste bloedzuigers hebben drie kaken met aan elke kaak een rij kleine tandjes. Daarmee maken ze een Y-vormige insnijding. Zodra een bloedzuiger toehapt zal er eerst een lichte, niet-pijnlijke beet opgemerkt worden. Daarna laat de bloedzuiger vrijwel direct stoffen vrij die gevoel op lokaal niveau uitschakelen waardoor de meeste paarden zich ontspannen. Na de beet nemen de bloedzuigers het bloed van het paard op waarbij ze tegelijkertijd hun unieke stoffen afgeven. Een behandeling duurt ongeveer veertig tot negentig minuten.

“Paardenbenen zijn erg gevoelig, dus soms vinden paarden het niet fijn als we daar een bloedzuiger plaatsen. Ik houd de bloedzuigers dan op hun plek door ze in een sok te plaatsen. Als de bloedzuigers zich eenmaal vastgebeten hebben, ontspannen de meeste paarden direct.”